

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

морфологічному, синтаксичному, текстовому); чіткої системи комунікативно-мовленнєвих вправ; упровадження в освітньому процесі інтерактивних методів, застосування парних і групових форм навчання; застосування компетентнісного, комунікативно-діяльнісного підходу до уроків української мови, що передбачає підпорядкування вивчення мовних знань мовленнєвому розвитку учнів; залучення школярів до комунікативно-мовленнєвої активності шляхом створення комунікативно-мовленнєвих ситуацій.

Література

1. Вашуленко М. Українська мова і мовлення у початковій школі. Методичний посібник. Вид: Освіта, 2018. 400 с.
2. Типова освітня програма (НУШ) для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко (1-2 класи). URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>

УДК 373.3.015.31-057.874:37.016:81:82

ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А.
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Актуальність порушеної проблеми визначено в Державному стандарті початкової загальної освіти, де метою мовно-літературної освітньої галузі визначено «... розвиток мовленнєво-творчих здібностей» [1]. Крім того, відповідно до Концепції «Нова українська школа», важливим завданням НУШ є забезпечення умов для розкриття й розвитку здібностей та творчого потенціалу здобувачів [2]. Означене вказує на потребу пошуку концепції навчання та продовження наукової дискусії з питання розвитку творчих здібностей.

Проблема творчої особистості, розвитку її творчих здібностей завжди була у полі зору вчених (Н.Будій, О. Вашкевич, М. Врубльовська, М. Коновальчук) та, попри це, питання розвитку мовленнєво-творчих здібностей потребує ще наукового довершення. У наукових розвідках поняття «мовленнєво-творчі здібності», «літературно-творчі здібності» базується на ознаках такого феномену як «творчість» [4]. Вона оцінюється філософами, психологами та педагогами як неодмінна умова людського існування та соціального прогресу, вища духовність особистості як суб'єкта творчого процесу (М. Бахтін, Л. Виготський, О. Потебня та ін.).

Аналіз наукових праць вказує на те, що творчі здібності (творчі потенціали), закладені та існують в кожній дитині, при цьому можуть виявлятися в різних видах діяльності, а тому завдання педагога – виявити своєрідний індивідуальний творчий потенціал кожної дитини та його розвивати. Проте розвиток творчих здібностей можливий тільки в діяльності, зокрема в творчій діяльності. З огляду на означене, розвиток мовленнєво-творчих здібностей можливий лише у мовленнєво-творчій діяльності.

Погоджуємось, що вправи, спрямовані на пошук потрібного римованого слова; добору слів певної тематики (створення асоціативного куща); висловлення свого ставлення до почутого, побаченого; складання чистомовок, лічилок, загадок, казок на основі аналогії; словесне малювання; складання текстів за аналогією [3]; написання есе, складання сенкану тощо - вчать вільно володіти словом, скорочують розрив між думкою і вмінням її виразити, а це сприятиме розвитку мовленнєво-творчих здібностей учнів.

Аналіз порушеної проблеми дозволив визначити основні педагогічні умови розвитку мовленнєво-творчих здібностей на уроках мовно-літературної освітньої галузі, зокрема: створення розвивального творчого середовища під час виконання мовленнєво-творчих завдань; розвиток емоційної сфери; активізація пізнавальної діяльності, стимулювання учнів до розмірковування; застосування інтерактивних технологій, ігрових прийомів. Серед різноманіття сучасних технологій, на нашу думку, найбільш доцільними для розвитку творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі у 3-4 класах є проектна технологія (передбачає розв'язання учнем або групою учнів будь-якої проблеми, виконання творчих проектів), ТРВЗ-технологія, основною функцією якої є розвиток творчої уяви і мислення; розвиток якостей творчої особистості. Залучити учнів до активної мовленнєво-творчої діяльності дозволять також мовні та літературні ігри, вікторини, казки-естафети тощо.

Уважаємо, що повноцінний розвиток мовленнєво-творчих здібностей можливий за умови створення мотиваційної основи для мовленнєво-творчої діяльності та цілеспрямованого педагогічного впливу через суб'єкт-суб'єктну взаємодію вчителя та учнів на розвиток мовленнєво-творчих здібностей молодшого школяра.

Таким чином, на нашу думку, суттєві зрушення у розвитку мовленнєво-творчих здібностей молодших школярів можливі лише за умов спеціального педагогічного впливу. Тому вчитель повинен створити систему поетапного систематичного та цілеспрямованого розвитку мовленнєво-творчих здібностей молодших школярів, розробити раціональну систему мовленнєво-творчих вправ, а також створити таке освітнє середовище, яке вражає, викликає певні почуття, емоції та мотивує до мовленнєво-творчості діяльності.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс] / Постанова КМУ №87 від 21.02.2018. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> .

2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/ (дата звернення: 13.11.2019)

3. Пономарьова К. І. Засоби розвитку в молодших школярів мовленнєво-творчих здібностей у процесі навчання української мови: Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення: II Всеукраїнська науково-практична конференція (21-22 березня 2019 р., м. Полтава) ПНПУ імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна, 2019. С.101-104.

4. Явоненко М.В. Розвиток літературних здібностей молодших школярів. *Педагогічні технології: Збірник наукових праць Волинського державного педагогічного університету ім. Лесі Українки*. Вип. 3. Луцьк: ВДПУ, 2002. С.184-188.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>